

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.V.20.563/2016/5.

A tanács tagjai: . Molnár Ambrus a tanács elnöke, Dr. Magosi Szilvia előadó bíró, Dr. Madarász Anna bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Somogyi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Somogyi Péter ügyvéd

Az I. rendű alperes: (I.rendű alperes címe)

Az I. rendű alperes képviselője: dr. Jászter Tímea jogtanácsos

A II. rendű alperes: II.rendű alperes neve

A II. rendű alperes képviselője: dr. Horváth Zoltán jogtanácsos

A per tárgya: biztosítási kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: II. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 73.Pf.638.971/2015/6-I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.P.54.969/2013/57.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 64.000 (hatvannégyezer) forint, az I. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
- A le nem rótt 412.600 (négy száz tizenkétezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

A felperes a jogelődje tulajdonában álló gépjárművel 2013. szeptember 14. napján idegenhibás közlekedési balesetet szenvedett, melynek következtében a gépjármű megsérült. A károkozó gépjármű - melynek tulajdonosa és egyben üzemben tartója 2013. szeptember 6. napján elhunyt - az I. rendű alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű-felelősségbiztosítással. Az I. rendű alperes a bejelentett káreseményt nyilvántartásba vette, majd a kifizetést megtagadta arra hivatkozással, hogy

a káresemény műszakilag nem azonosítható.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

A felperes végleges keresetében elsődlegesen az I. rendű alperes, másodlagosan a II. rendű alperes kötelezését kérte 4.126.000 forint és ezen összeg után 2013. szeptember 14. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Keresetét az I. rendű alperessel szemben az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdésére, 346. § (1) bekezdésére, továbbá a 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Gfbt.) rendelkezéseire, a II. rendű alperessel szemben a Gfbt. 35. § (1) bekezdésére és 36. § (6) bekezdésére alapította. Álláspontja szerint a káresemény idején hatályban volt a károkozó gépjármű üzemben tartója által kötött kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés, mivel teljesültek a Gfbt. 4. § (6) bekezdésében foglalt konjunktív feltételek: a káresemény idején a biztosítási szerződés díjjal rendezett volt, a hagyatéki eljárást lezáró határozat még nem emelkedett jogerőre. A jogszabály az üzemben tartó halálának bejelentéséhez nem rendel határidőt, az I. rendű alperes a halál tényéről más módon értesült, így a gépjármű birtokosa részéről nem volt szükséges a bejelentést megtenni. A gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés fogyasztói szerződés, így a Gftv. 4. § (6) bekezdését a Ptk. 207. § (2) bekezdése alapján úgy kell értelmezni, hogy a károkozó gépjármű vezetője számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy a károkozóként megjelölt gépjármű üzemben tartója érvényes kötelező felelősségbiztosítással rendelkezett nála, így a megalapozott kártérítési igények vonatkozásában fennáll a helytállási kötelezettsége. A káresemény idején azonban már nem állt fedezetben, mert a biztosítási szerződés a Gfbt. 4. § (4), (6) bekezdésében, valamint a 7. § (4) bekezdésében foglaltak szerint érdekmúlással megszűnt az üzemben tartó halálával. A halál tényéről csak a 2013. november 20-án kelt operatív vizsgálati anyagból értesült. A gépjármű birtokosa nem jelentette be a halál tényét és díjfizetés sem történt. A szerződés folyamatos hatályban tartása a gépjármű közúti forgalomban való részvételének feltétele volt. A gépjármű csak úgy vehetett volna részt a közúti forgalomban, ha az örökös új kötelező felelősségbiztosítási szerződést köt. A korábbi szerződés a hagyatéki eljárás befejezését követő 30 napig hatályban tartható lett volna, ha a halál tényét bejelenti és a biztosítási díjat megfizeti. A baleset rendőrségi helyszínelés hiányában adathiányos és nyomszegény, ugyanakkor a kárbejelentés szerinti mechanizmus, a keletkezett sérülések, azok elhelyezkedése, egymással való összhangjának bizonyítása a felperest terheli. A kárügyben a pótszemlére is figyelemmel megállapított gyorskár összege 2.115.036 forint.

A II. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a Gftv. 36. § (2) bekezdése alapján nem áll fenn helytállási kötelezettsége, mert az I. rendű alperes a káresemény idején kockázatban állt. A balesetben érintett gépjárművek egyidejű ütközése nem következhetett be. A javítási költség osszgszerúsége általa nem vitatott.

Az első- és másodfokú ítélet

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek - jogi képviselője útján történő teljesítéssel - 4.126.000 forint tőkét és 2013. szeptember 14. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, valamint 631.000 forint perköltséget. A keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasította és a felperest a javára 206.300 forint perköltség fizetésére kötelezte. Egyebekben akként rendelkezett, hogy a le nem rótt 247.560 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Indokolása szerint a biztosított halálával a biztosítási szerződés érdekmúlással megszűnt és a baleset okozója - az elhunyt biztosított örököse - nem tett eleget a Gfbt. 4. § (6) bekezdésében foglalt

bejelentési kötelezettségnek, melynek teljesítése esetén fenntartható lett volna a biztosítási szerződés. A károkozó gépjármű nem rendelkezett érvényes felelősségbiztosítási szerződéssel, így a kár megtérítése iránti igény a Gfbt. 35. § (1) bekezdése szerint a II. rendű alperessel szemben érvényesíthető. A Gfbt. 12. §-a alapján a II. rendű alperes a megalapozott kártérítési igényt köteles kielégíteni. A perben beszerzett szakértői vélemény elfogadható volt az ítékezés alapjául. A szakértő a mechanizmus vizsgálata során csak azt állapíthatta meg, hogy a felek előadása alapján bekövetkezhetett-e a baleset. A felperes és a tanúk előadásának mérlegelésével alappal lehetett arra következtetni, hogy a baleset a felperes által előadott módon következett be. A II. rendű alperes a kereset összecszerűségét nem vitatta. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, 346. § (1) bekezdésére tekintettel a II. rendű alperest kötelezte a gépjármű javítási költségének megfizetésére.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, továbbá rendelkezett a másodfokú perköltség, a le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illeték viseléséről.

Indokolásában előrebocsátotta, hogy a másodfokú bíróság jogi álláspontjától függő hatályú csatlakozó fellebbezés nem terjeszthető elő, a felperes a csatlakozó fellebbezését benyújtotta, azt nem vonta vissza, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet - tekintettel arra is, hogy annak nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése - a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés keretei között teljes terjedelmében bírálta felül. Úgy tekintette, hogy a másodfokú eljárásban már sem a baleset bejelentés szerinti bekövetkezte, sem a kár összege nem volt vitás a felek között. Kizárólag abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy melyik alperesnek áll fenn a helytállási kötelezettsége a bekövetkezett kárért. Megállapítható volt, hogy a perbeli gépjármű tulajdonosa 2013. szeptember 6-án elhunyt, ezzel a Gfbt. 7. § (4) bekezdése alapján a szerződés érdekmúlással megszűnt, a gépjármű tulajdonjoga átszállt az örökösre. A gépjármű birtokosa a tulajdonos gyermeke volt, aki az édesapja betegsége óta használta a gépjárművet. A Gfbt. 4. § (6) bekezdésében foglalt együttes feltételek teljesítése őt terhelte volna, ezeknek azonban általa is elismerten nem tett eleget, mert nem jelentette be a halál tényét és nem tartotta hatályban díjfizetéssel a szerződést. A Gfbt. 4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés célja az, hogy csak olyan gépjárművek vegyenek részt a közúti forgalomban, melyek biztosítási szerződéssel rendelkeznek. A gépjármű birtokosát a függő jogi helyzetben szerződéskötési kötelezettség nem, de folyamatos díjfizetési kötelezettség terhelte, legkésőbb a hagyatéki eljárást lezáró határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napig. A perben tehát nem annak volt jelentősége, hogy a baleset időpontjában rendezett volt-e a biztosítási díj, hanem annak, hogy a tulajdonos halála után a birtokos eleget tett-e a bejelentési és a folyamatos díjfizetési kötelezettségének. Megállapítható volt, hogy az arra jogosult birtokos nem élt a jogszabályi lehetőséggel, nem tartotta hatályban a szerződést, ezért az 2013. szeptember 6. napján megszűnt. A baleset időpontjában a károkozó gépjármű nem rendelkezett kötelező felelősségbiztosítással, ezért az elsőfokú bíróság helyesen kötelezte a II. rendű alperest a felmerült kár megtérítésére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az első, vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott a Gfbt. preambulumban foglaltakra, valamint arra, hogy a Gfbt. 4. § (6) bekezdése a halál ténye bejelentése tekintetében nem határoz meg határidőt, melyből következően a bejelentésre mindaddig lehetőség van, amíg a szerződés hatályban tartható a gépjármű birtokosa által, vagy a hagyatéki eljárást lezáró határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napig. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a jelen esetben az elhalálozás és a káresemény között igen rövid idő telt el, így az, hogy a káresemény bekövetkezéséig a halál tényét nem jelentette be, nem felróható a

gépjármű birtokosának. A szerződés hatályban tartását lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés célja éppen az, hogy a hagyatéki eljárás lezárásáig fennálló függő jogi helyzetben a jogszabályi rendelkezéseket megtartva közúti forgalomban használható maradjon a gépjármű, annak birtokosa által. Az adott esetben tény, hogy a hagyatékátadó végzés még nem emelkedett jogerőre a káresemény bekövetkezéséig és az I. rendű alperes azt sem vitatta, hogy a káresemény idején a gépjármű felelősségbiztosítása díjjal rendezett volt. A gépjármű a Gfbt. 19. § (4) bekezdése és 21. § (4) bekezdése alapján érvényes és hatályos biztosítással rendelkezett az ún. türelmi időszak alatt bekövetkezett baleset idején. Maga a biztosító is úgy nyilatkozott, hogy 2013. október 1. napjáig lett volna lehetőség a díj megfizetésre a biztosítási szerződés megszűnése, megszüntetése nélkül. Új biztosítási szerződést az örökös hagyatékátadó végzés hiányában nem köthetett, hiszen nem tudta igazolni a tulajdonosi minőségét. Tekintettel arra, hogy a gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés fogyasztói szerződés, így kétség esetén a fogyasztó számára kedvezőbb szövegértelmezést kell elfogadni [Ptk. 207. § (2) bekezdés]. A biztosítási szerződésben bekövetkezett változás bejelentésének elmulasztása nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében [Ptk. 540. § (2) bekezdés], továbbá a biztosítás az I. rendű alperes által is elismerten díjjal fedezett volt a baleset idején, ezért a biztosító kockázatban állt és köteles helytállni a balesetből eredő károkért.

Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében hatályában fenntartani kérte a jogerős ítéletet. Álláspontja szerint a Gfbt. 4. § (6) bekezdése értelmében a gépjármű birtokosa nem tett eleget a bejelentési és folyamatos díjfizetési kötelezettségének. A birtokos akkor rendelkezett volna a perbeli gépjárműre érvényes biztosítási szerződéssel, amennyiben az édesapja halálát haladéktalanul, de legkésőbb a hagyatéki eljárást befejező határozat jogerőre emelkedését követő 30 napon belül bejelenti és édesapja elhunytától a díjfizetési kötelezettséget szintén a hagyatéki eljárást befejező határozat jogerőre emelkedését követő 30 napig folyamatosan teljesíti.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult, annak helyes indokai alapján. Arra az esetre ha a Kúria a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmének helyt adna, csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben a jogerős ítélet megváltoztatását és az I. rendű alperes kereset szerinti marasztalását kérte a felülvizsgálati kérelemben foglalt indokok alapján, különös tekintettel a Gfbt. 4. § (6) bekezdésére.

A Kúria döntése és jogi indokai

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelem elnevezésű beadványa határozott jogorvoslati kérelemként nem jelölte meg, hogy milyen tartalmú határozat meghozatalára irányul. Ezért azt a Kúria - tartalma szerint - felülvizsgálati ellenkérelemként vette figyelembe. [Pp. 272. § (2) bekezdése]

A II. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmét megalapozó jogsértést abban határozta meg, hogy a másodfokú bíróság a Ptk. 207. § (2) bekezdését figyelmen kívül hagyva, tévesen értelmezte a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés hatályban tartását lehetővé tevő jogszabályi rendelkezést [Gfbt. 4. § (6) bekezdés]. Álláspontja szerint ugyanis az az üzemben tartó halála tényének bejelentésére nem határoz meg határidőt és elég, ha a káresemény idején rendezett a felelősségbiztosítás díja, a bejelentés elmulasztása pedig a biztosítási esemény bekövetkeztében nem közreható tényező. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben és a Pp. 270. § (2) bekezdésére figyelemmel vizsgálta felül. A felülvizsgálati kérelem nem alapos, mert a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján figyelemmel volt arra, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás szabályait külön jogszabály (Gfbt.) állapítja meg. Ennek ismerete általában mindenkitől, de a közúti közlekedésben gépjárműével részt vevőtől különösen elvárható. Utóbbiak számára, azt a jogosítvány megszerzését megelőző tanfolyamon oktatják, majd a vizsgán számon is kérik. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Ptk. 207. § (2) bekezdése kapcsán a Kúria

arra mutat rá, hogy a törvény e rendelkezése az általános szerződési feltételeknek illetőleg a fogyasztói szerződésnek az értelmezésére tartalmaz rendelkezéseket. A perbeli jogvita azonban nem a felek szerződésének, hanem a gépjármű kötelező felelősségbiztosításról szóló törvény vonatkozó rendelkezéseinek az értelmezése útján volt elbírálni. Ezzel kapcsolatban a Ptk. 207. § (2) bekezdése azonban nem tartalmaz rendelkezéseket, ezért annak megsértése sem jöhet szóba. Emellett a jogerős ítélet a Ptk. 540. § (2) és (3) bekezdéseiben foglalt változásbejelentési kötelezettségre irányadó rendelkezéseket sem sérthette meg. Az üzemben tartó halála miatt bekövetkező változásokra a törvény külön rendelkezéseket tartalmaz és a kereset teljesítési lehetőségeinek vizsgálata során éppen azt kellett meghatározni, hogy teljesültek-e a szerződés hatályban tartásának e jogszabályban előírt feltételei.

A Gfvt. 4. § (1) bekezdése kimondja, hogy minden magyarországi telephelyű gépjármű üzemben tartója köteles - a külön jogszabály alapján mentesített gépjárművek kivételével - az e törvény szerinti biztosítóval a gépjármű üzemeltetése során okozott károk fedezetére, az e törvényben meghatározott feltételek szerinti biztosítási szerződést kötni, és azt díjfizetéssel hatályban tartani (biztosítási kötelezettség). A (2) bekezdés alapján a biztosítási kötelezettség, ha jogszabály másként nem rendelkezik, a mindenkor üzemben tartót a gépjármű hatósági engedéllyel és jelzéssel való ellátásának időpontjától - a szünetelés kivételével - a gépjármű forgalomból történő kivonásáig, illetve a külön jogszabályban meghatározott forgalomba helyezésre nem kötelezett gépjármű esetében a forgalomban történő részvétel kezdetétől a részvétel végleges megszüntetéséig terheli.

E jogszabályi rendelkezésekből következően a közúti forgalomban csak biztosított gépjárművel lehet részt venni. A Gfvt. 7. § (4) bekezdése alapján a tulajdonjog átszállása esetén, ha a szerződéskötésre kötelezett üzemben tartó (Gfvt. 3. § 35. pont) személyében változás áll be, a biztosítási szerződés érdekmúlással megszűnik.

A II. rendű alperes a felülvizsgálati kérelemben arra helyesen mutatott rá, hogy a Gfvt.-nek a szerződés hatályban tartását lehetővé tevő rendelkezése azt a célt szolgálja, hogy a gépjármű az üzemben tartó halála esetén addig is használható maradjon a közúti forgalomban, amíg megállapítható lesz a biztosítási kötelezettség címzettje. A jogszabály előírása azonban az üzemben tartó halála esetén nem automatikusan tartja hatályban az általa megkötött gépjármű felelősségtudatosítási szerződést, hanem annak feltételül tűzi az érdekelt erre irányuló bejelentését és a díjfizetés folyamatosságát. A Gfvt. 4. § (6) bekezdése tartalmazza, hogy a szerződés milyen módon tartható hatályban és meddig maradhat fenn. A bejelentésre határidő nincs megállapítva, de a gépjárművel a közúti forgalomban akkor lehet részt venni, ha az gépjármű kötelező felelősségbiztosítással rendelkezik. A perbeli gépjárműre - jóllehet a felelősségbiztosítása díjjal rendezett volt - a károkozása időpontjában nem volt hatályban biztosítási szerződés, mert azt a szerződést, amelyet az üzemben tartó megkötött, a birtokos korábbi nyilatkozatával nem tartotta hatályban. A szerződés hatályban tartása jogszabály által biztosított lehetőség, ezért ha a bejelentés megvalósul, nincs jelentősége annak, hogy a károkozást követő időszakra nem teljesül a díjfizetés. A jelen esetben az eljáró bíróságok tényként állapították meg, hogy a károkozó gépjármű birtokosa az üzemben tartó halálát nem jelentette be a biztosítónak és biztosítási díjat sem fizetett, így a jogszabály helyes értelmezése szerint a káresemény idejére a szerződés nem maradhatott hatályban. A Kúria mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság jogerős ítéletét - a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértések hiányában - a Ptk. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint a II. rendű alperest kötelezte a felperes és az I. rendű alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A jogi képviselők munkadíját a 32/2003.

(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdése alapján, a kifejtett tevékenységük munka- és időigényével arányban álló mérsékelt összegben állapította meg, az ügyvédi munkadíj esetében a 4/A. § (1) bekezdése szerint áfával növelten. A II. rendű alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az 1990. évi CXIII. törvény 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. március 1.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Magosi Szilvia s.k. előadó bíró Dr. Madarász Anna s.k. bíró